

blagor ljudstva. Karolnik 9. Dobra je na kratko omenja, kake zapreke so hoteli nasprotniki delati tik pred sestankom, toda veseli se, da se je pravica izkazala. V to poklicane oblasti so v tem slučaju zares postopale popolnoma postavno in pravično. Končno poda gostom vsa potrebna pojasnila in navodila.

Drugi dan, dne 14. avgusta, so se udeležili gg. abiturijenti in dijaki skupno ob osmi uri sv. maše v velikovski farni cerkvi, kojo je daroval č. g. župnik M. Bauman. Ob 9. uri so se začela

velikanska smena je povzročil grajski oskrbnik Dizma. Drugi igralci in igralke so imeli resne vloge, ki so jih vsi rešili v občno zadovoljnost vseh gledalcev. Ko smo korakali po igri v velikovski „Narodni dom“, smo pričakovali vsaj mnogo nasprotnih gledalcev. Toda bilo je skoro prazno po ulicah, po katerih se je pomikal ta velikanski spreved mirnih in dostojnih Slovencev v omenjene prostore. Pred „Narodnim domom“ je bila naenkrat zaprta kar cela ulica, ker udeleženci niso mogli vsi naenkrat v notranje pro-

store. Tudi predstojnik kmetov se je precejšnje svoto.

Te podporne zneske je delil uradnik c. kr. okrajnega glavarstva v Beljaku, in sicer je bilo določeno, da dobe podporo samo podpore „potrebni“. Te „potrebne“ so povabili občinski predstojniki, da so prejeli določene zneske. Kdo pa je bil med temi „potrebnimi“?

Župan Fischer, Slovenec od zadnjih deželno-zbojskih volitev sem dobro znana oseba, je dobil v občini Šmerče 1200 kron, kar smo zvedeli iz

Podlistek.

Stariši in sin.

Izvirna povest. Spisal France Meško.*

I.

„Moj Bog! Kolikokrat sem ti pravila in te opominjala, da ne bi dajal sinu denarja. Ti si videl, da je vse, kar si mu dal, pustil v teh nesrečnih krčmah. Velikokrat sem te svarila, pa ti si se za njega potegoval in si ga zagovarjal. Tolažil si me, da se bo tega že odvadil, ko bo postal pametnejši. Pa sedaj ne poslušaj mene in ne tebe. Kam hočeva iti na stare dni, ko ne bova mogla več delati? Od hiše do hiše bova morala iti beračit, in ljudje bodo zasmehovali nekaj bogatega Bobra, ki jih bo prosil za kosček kruha, da bi si utolažil glad.“ Tako je tožila in vzdihovala skrbna Bobrova mati.

Oče, ki je izprevidel, da govori njegova žena le resnico, je dolgo molčal. Naposled pa vendar začne ženo tolažiti, rekoč: „Saj naš sin ne bi bil tak razposajenec, ako ga ne bi zapeljeval ta nesrečni Tone. Jaz sem ga že večkrat pred tem hudobnejšem svaril, toda smejal se mi je le ter mi rekel, da ni boljše duše na svetu, kakor je njegov prijatelj Tone.“

* To povest je spisal g. Meško kot tretješolec, prišla nam je slučajno v roke in menimo, da nam gospod pisatelj ne bo zameril, če objavimo njegov prvi pisateljski poizkus.

Mati je le še bolj ihtela, in tudi staremu Bobru se je milo storilo, ko je pomislil, da bo njegov sin to napravil, kar si je on z velikim trdom pridobil. Debele solze so kapale raz njegov obraz.

Med tem je šla mati gledat, ali že pride malopridni sin. Dolgo je zrla v črno noč, toda nikjer se še ni prikazal tako težko pričakovani Jože. Mati se poda zopet v sobo ter moli za svojega zgubljenega sina. Stara ura na steni je odbila že deset, oče in mati pa se podata k počitku. Jožeta nista čakala, ker vedela sta, da s svojimi prijatelji še sedi v krčmi.

Oče se je nemirno valjal po postelji, mati pa je prosila Boga, da bi se usmilil njenega zgubljenega sina. Naposled pa vendar najdeta v molitvi tolažbo ter zaspita.

Bober bil je najbogatejši kmet v Podgorah. Njegova hiša je stala na malem griču. V hlevu je stalo dvanajst lepo rejenih krav, štirje bistri konjiči so pa veselo rezgetali v konjaku. Tudi druge živine je imel Bober dovolj. Njegovo posestvo se je razprostiralo daleč okoli njegovega hrama.

Ko je Bober po svojem očetu prevzel posestvo, je bilo silno majhno in na onem mestu, kjer stoji sedaj lepo zidano poslopje, je bila nekaj mala lesena bajtica. Toda Bober je bil skrben in varčen gospodar, ki se je noč in dan trudil za svojega sina. Imel pa je eno veliko napako, in ta je bila, da je premalo skrbel za odgojitev svojega sina. Ko je sin že dorastel, je oče spoznal, da je bil proti njemu premalo oster, toda — to spoznanje je bilo prepozno. — Da, prepozno!

II.

Oče in mati še nista dolgo spala, ko ju vzbudi sem od steze, katera ni bila daleč od Bobrovega hrama, strašen krik.

Krdelo pijanih mladeničev je šlo iz krčme domov, in med potjo so se sprli. Ko je oče Bober zaslišal krik, je skočil iz postelje, hitro se oblekel, ter hitel mladeniče mirit. Slišal je svojega sina, ki je strašno kričal ter se rotil. Ravno ko je oče stopil iz veže, zakričal je Jože: „Udari po vragu!“ Potem pograbit Bobrov Jože in pa zlodejev Tone, kakor so ga ljudje imenovali, na bližnji njivi ležeča kola in neusmiljeno udrihata po svojih nasprotnikih. Jože je sicer vihtel svoj kol, toda ves vinjen ni nobenega zadel. Tembolje pa je udrihal Tone. Večji del mladeničev je že zbežalo, samo Bohinčev Tine se je še boril z Jožetom in Tonetom.

Zdaj pa prihiti oče Lovro na mesto poboja in vzame svojemu sinu palico, rekoč: „Nesrečnež! Ali ni zadosti, da tamkaj po krčmah piješ in zapravljaš denar? Ali hočeš naposled tudi ubijalec postati?“

Nato zgrabi osupnjenega sina in ga pelje v hišo. Jože je sicer škripal z zobmi, toda očetu se vendar ni upal ustavljati, ker je videl njegov razkačen obraz. Ko pride oče z Jožetom v hišo, se mu izvije sin iz rok ter zbeži na dilje, kjer je navadno spal. Oče skoči za njim, pa vrata so bila že zaprta; jezen in ves potrj se vrne Bober v sobo, kjer je zdihovala Bobrova mati.

Tone je udaril še enkrat po Tinetu, ter je z zlobnim posmehom odbežal. Ljudje, ki so sli-

je zbralo vse dijaštvo v veliki dvorani „Centrala“, da posluša poročila svoje „Dijaške Zveze“, ki si je stavila kot svojo prvo nalogo, z drugimi med narodom delajočimi močmi vztrajno delovati za izobrazbo ljudstva na katoliško-narodni podlagi. In poročila so res kazala, da je „Zveza“ zaključila spet leto polno dela in tudi uspehov, da lahko trdim, sijajnih uspehov, kar je državni in deželni

šali krik, so prihiteli na prostor pretepa, toda našli so le že napol ubitega Tineta. Na glavi je imel veliko rano, iz katere je močno krvavel. Ljudje so ga nesli domov, kjer so mu izmili rane in mu skrbno stregli.

III.

Drugi dan so bili vsi Podgorčanje zavoljo nočnega pretepa na nogah. Bohinec je napregel svoja suha konja ter se je podal v mesto, da bi tožil vaške mladeniče, ki so mu pretepli sina. Za nekoliko dni po tem dogodku so prišli žandarji po Bobrovega Jožeta in zloglasnega Toneta. Ko je Bobrova mati zagledala žandarje, je začela ihteti; tudi očetu je krvavelo srce, akoravno se je držal precej možato.

„Kje imate potepuha,“ vpraša osorno žandar. Lovro pokliče s tresočim glasom sina, ki vstopi ves bled in prestrašen.

Ko ga hočeta žandarja zvezati, začne mati še bolj ihteti in ju prosi, da ne bi sina zvezala. Žandarjema se zasmili nesrečna mati ter dovolita, da ostane Jože prost, ako hoče dobrovoljno iti z njima. Jože obljubi, na kar ga eden žandar odpelje, drugi pa gre iskat Toneta, ki se je skril. Žandar se poda na njegov dom ter vpraša Tonetovega očeta, kje je sin. Oče se roti, da ne ve, kje hodi njegov sin. Žandar preišče vse kote, toda hudobnega Toneta nikjer ne najde.

Nejevoljen se žandar odpoti. V gozdu blizu Tonetove hiše zasliši v neki votlini šum. Hitro se skrije za debelo drevo ter pazno posluša. Za nekoliko časa zapazi človeka ki počasi stopa iz votline, ki je bila s trnjem zaraščena.

tiranih koroških Slovencev iz učiteljskega zborovanja, je znano in ostane ta čin neizbrisen madež na teh čudnih vzgojiteljskih ljudstva.

Na Zili je deloval nad 40 let. Da je Zila še trdno slovenska, dasi tik Beljaka, je njegova zasluga. Da govori ljudstvo v župniji krasno slovenščino, je sad njegovega truda. A deloval je plodonosno tudi izven šole. Cvetoe sadje-

Na prvi mah spozna Toneta ter skoči proti njemu. Toda ta se ne obotavlja dolgo, potegne iz žepa samokres ter sproži proti žandarju. Pa v veliki naglici ni mogel dobro pomeriti in zato tudi ni zadel. Tone pomeri vdrugič, a žandar mu izvije samokres iz rok ter ga vtakne v žep. Nato zgrabi Toneta, ki se je od jeze kar penil, ter ga hoče zvezati. Tone se je branil, kar je bilo moči. Pa žandar ga je trdno držal in ga končno užugal. Med potjo v mesto je Tone žandarja psoval, zakaj nedolžnih ljudi ne pusti v miru. Enkrat je poskusil celo uiti, pa se mu ni posrečilo. Potem je postal mirnejši ter je začel žvižgati, kakor da bi imel bogve kako lahko vest.

IV.

K sodnijski obravnavi potem se je peljal stari Bober z ženo v mesto. Tudi Tonetovi stariši so prišli, da bi videli, kaj bo s sinom. Tone in Jože sta že stala pred sodnijo, ko sta prišla Bobrova. Mati je začela jokati, ko je zagledala sina-hudodelnika.

Prvi je bil zaslišan Tone, ki je rekel, da je sicer imel kol v roki, toda po Tinetu ni udaril. Pri teh besedah Jože od jeze zardi ter ježno ugovarja, češ, da je videl Toneta, kako je udrihal po Tinetu. Sodniki obsodijo Jožeta na dve, Toneta pa, ki se je zoperstavljal žandarju, na tri leta.

Šla sta v ječo, toda poprej sta se še srdito pogledala v znamenje večnega sovraštva. Ves potrj je odšel Bober domov. Med potom je mati neprenehoma jokala, in mož si je ni upal tolažiti. Ko sta se peljala proti domu, sta se izogibala vseh ljudi, ker ju je bilo sram, da bi ju kdo videl.

v Celovcu brez posebnega samopremagovanja si prištedijo kaj denarja in ne utočijo v jezeru nemštva. Katera stranka je bila v Celovcu, ki nas ni napadla? Rdečkarji so nam razbili ustanovni shod, rdečkarji mečejo naše delavce iz delavnic ven, nemškonacionalna stranka nas je po listih napadala, njeni listi so zoper nas hujskali, in nemška krščanska stranka nam pomagati ne

Mati te sramote ni mogla preboleti, začela je bolehati in bolehati in čez nekoliko mesecev potem je umrla. Težavna je pač smrt za mater, ki ima sina hudodelca. Ker sta bila Bobrova dobrega srca in sta vsakemu rada pomagala, se je veliko ljudi udeležilo veličastnega pogreba.

(Dalje sledi.)

Zanimivi računi.

$$\begin{aligned} 1 \times 9 + 2 &= 11 \\ 12 \times 9 + 3 &= 111 \\ 123 \times 9 + 4 &= 1111 \\ 1234 \times 9 + 5 &= 11111 \\ 12345 \times 9 + 6 &= 111111 \\ 123456 \times 9 + 7 &= 1111111 \\ 1234567 \times 9 + 8 &= 11111111 \\ 12345678 \times 9 + 9 &= 111111111 \\ 123456789 \times 9 + 10 &= 1111111111 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 1 \times 8 + 1 &= 9 \\ 12 \times 8 + 2 &= 98 \\ 123 \times 8 + 3 &= 987 \\ 1234 \times 8 + 4 &= 9876 \text{ itd!} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 12 \times 9 + 11 &= 119 \\ 123 \times 9 + 11 &= 1118 \\ 1234 \times 9 + 11 &= 11117 \\ 12345 \times 9 + 11 &= 111116 \text{ itd.} \end{aligned}$$

(Popular Astronomy.)

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

Najmanjše, kar imamo zahtevati, je, da bodo učitelji na slovenskih šolah Slovenci, le tem zamerimo mirno zaupati, da bodo otroke kaj naučili, nikakor pa učiteljem, ki slovenski jezik komaj za silo lomijo, ob enem pa so fanatični Nemci, ki jasno kažejo svoje globoko sovraštvo proti Slovincem. Zahtevamo, da naši učitelji govorijo slovenski, da se jim ne bodo šolarji smejali, če jezika ne znajo.

Nemški jezikovni otok in „Narodna šola“.

Velikovec, 2. septembra 1908.

Dne 28. in 29. rožnika t. l. je tukajšnje nemško pevsko društvo obhajalo petdesetletnico

Ausscheidung des deutschen Volkes (gospodarsko iztrebljenje nemškega naroda). — Danes hočemo samo zavrniti napade na našo „Narodno šolo“, ki je seveda silno boleč trn v nemški peti. Najpoprej se spravi Bohrer na šolskega vodjo naše šole, na č. g. župnika Treiberja, katerega hoče pred javnostjo osmešiti, češ, samo po milosti našega ministrstva je g. župnik vodja „Narodne šole“. Bohrer seveda jaha na visokem šarcu, misleč

Podlistek.

Stariši in sin.

Izvirna povest. Spisal France Meško.

(Konec.)

V.

Sedaj je pa pri Bobrovih nesreča prikipela do vrhunca, boš dejal, dragi bralec! Toda to ni bilo tako. Starega Bobra je še čakalo veliko nadlog in žalostnih dni. Po ženini smrti je moral imeti posle, kateri so mu delali mnogo težav. Hodil je klavern na delo, in nič ga ni veselilo, odkar je spoznal, da bo sin zapravil, kar je on težko pripravil.

Ko je sin prestal kaznen, je prišel domov. Toda oče je bil zmerom čemerjen in ni hotel ž njim občevati. Jože je storil pri materini smrti obljubo, da se hoče poboljšati. Zategadelj je bil silno žalosten, ko je videl, da oče ne mara več za-nj. Bojazljivo je hodil nekoliko dni okoli hiše, naposled pa se je vendar osrčil ter je stopil pred očeta. Dolgo je zrl ta v tla, ko ga je sin prosil odpuščanja, končno pa mu je podal ginjen roko, ki mu jo je sin poljubil.

Leto dni sta živela oče in sin zadovoljno skupaj, ko pride sin neko nedeljo zopet pozno po noči domov. Bil je zopet v krčmi, da bi pozabil jezo v vinu. Vrnil se je domov namreč Tone, njegov nekdanji prijatelj in zapeljivec, in s tem se je Jože sprl. V veliki jezi pozabi na svoje

obljube in svojega starega očeta, ter gre zopet v nesrečno gostilnico. Drugi dan ga oče vpraša, kje da je bil. Jože se ni dobro prespal, zato se zadere nad očetom, da ni več otrok in zato mu ni treba nikomur računa dajati. To je očeta močno užalilo; sinu ni hotel več braniti, potepati se po krčmah, ker kolikorkrat ga je svaril, je začel sin preklinjati in se jeziti. Zašel je zopet na staro slabo pot pijančevanja.

Tako je zopet preteklo celo leto. Jože je hodil po krčmah ter se je tam prepiral z drugimi ničvredneži. Tudi pri nobenem pretepu ni manjkal. Oče, ki ni nikjer drugod našel tolažbe, jo je iskal pri Bogu v molitvi. Njegovi lasje so postali beli kot sneg, odkar mu je napravljaval sin toliko žalosti. Prepričan je bil, da se bo moral skoraj preseliti iz doline solz in zato se je pripravljaval na oporoko. Sedaj je šele prav čutil, kako resnične so besede: „Gorje starišem, ki imajo več otrok in med temi enega spridenega. Gorje, trikrat gorje pa onim, kateri imajo enega otroka, pa je še ta spriden!“ Strašno ga je mučila misel, da bo sin zapravil, kar je on tako težko pripravil. Toda ni moglo biti drugače, moral je dati sinu posestvo.

Ko je ta imel posestvo v svojih rokah, se je precej oženil, ni pa snubil deklice, katero je želel oče, ampak vzel si je ubogo deklico, ki ni bila ravno na dobrem glasu in ki o kmetijstvu ni prav nič razumela. Ko je prišla nevesta k Bobrovim, so se začeli za starega Bobra še hujši dnevi. Mlada žena ga je gledala pisano ter mu nagajala, kadar mu je le mogla.

Tudi Jožetu je bil oče sedaj še bolj nadležen.

VI.

Pri Bobrovih pa je šlo vse rakovo pot. Jože je posedal po več dni v krčmi ter zapravljaval denar. Ko se je vrnil nekoč iz krčme domov vinjen, sta se začela z ženo pričkat, in naposled mu je ta butila še lonec v obraz. Nato je odšel mož zopet v krčmo.

Oče, kateri je te prizore videl, je rekel nekoga dne Jožetovi ženi: „Lucija, ti vidiš, da z mojem nič ne opraviš. Prosim te, pusti ga v miru, morda se bo potem poboljšal. Glej, ako bo še zanaprej tako šlo, bo zapravil celo posestvo, in kam hočemo potem? Beračit bosta morala iti, ljudje se bodo posmehovali ponosnemu Bobrovemu sinu.“

Toda sedaj je vlil oče vodo na mlin, ker babura se je zarežala nad njim: „Kaj boste vi gospodarili? Jaz že vem, kaj delam. Tak tepec mi ne bo zapovedoval. Ako vam ni prav, poberte se od hiše, mene pa pustite v miru.“

Te besede so starega hudo užalile. „Sedaj mi hoče nevedna ženska zapovedovati na mestu, kjer sem trideset let gospodaril,“ govoril je natihome sam s seboj, pristavil pa je glasno: „Ne bom vaju ničesar več prosil, toda pazita, kako bosta brez mene gospodarila. Do sedaj sem vama za vse skrbel, toda zanaprej vama ne bom. Nato pobere obleko ter zapusti hišo, v kateri je toliko žalostnega, pa tudi veselega preživel. Huda Lucija še vpije za njim, dokler starec ne izgine.“

Ko je stari Bober zapustil dom, se je podal v bližnjo vas k bratu, pri katerem je ostal do smrti.